וועגען די גמינע = געשעהענישן (זעה זייט 3

Radomer-Kielcer Leben № 5 (795) „Nal pocz. uiszczono ryczałtem" זייטען 8 VII-ער יאָהרגאַנג

Radom Piątek 31 Stycznia 1930

ראדאָם. פרייטאג ב׳ שבט תר״ץ

פרייז 25 גראָשען.

Redakcja i Admistracja
Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אַנאָנסען פרייזן

איין מילימעטער-שורה: פאַר׳ן טעקסט 36 גר.

" " " אין " 60 "

" " " נאָך " 25 "

די ערשטע און לעצטע זייט קאָסטן 8 טעפּליטן אין טעקסט 4

ראַדאָמער-קעלצער לעבן

א הארציגען מזל-טוב ווינשען מיר אונזערע ליבע מחותנים
יעקב קיילער און פרוי צו דער פעראָבונג פון זייער ל. טאָכטער
לאה'לע מיט ה׳ מאיר קליינמאַן פון גלאָוואַטשוב.
זאָל זייער לעבענס-וועג בעציערט זיין מיט רויזען, פערשאפענדיג פיעל נחת
די עלטערן. מרדכי פריידאָס עט פאַמיליע.

ריי זעל רייזמאַן שמשון רובין
קאָזשיניץ ראדאָם
פערהייראַטעט
29 יאַנואַר 1930.

צו דער חתונה פון אונזער חבר שמשון רובין
מיט פרל׳ רייזעל רייזמאַן
גראַטולירען מיר הערצליך און ווינשען א גליקליכע צוקונפט.
יחיאל אַלטמאַן, הערשעל ראָזענשטיין, יעקב קירשענבוים,
מענדיל קירשענבוים, אברהם אפעלבוים,
מאיר פינקעלשטיין, שלמה האַכגלאַבער.

ווארשאווער יודישער קינסטלערישער-טעאַטער **„סקאַלאַ"**

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" — פרייטאָג דעם 31 ד. ח.

טורנע: ווארשע — פּוילען — מערב-אייראָפּע
„האַלאָ! לעבעדיג און פריילּיך"

געזאַנגען טענצן | הומאָר! סאַטירע!

נור 1 גאַסטשפּיעל פון די פרעמיערן פון פלאַמענדיגען ווארש.

„גיהנום"...

די וועלט-בערימטע קינסטלערין די איינציגע אין איהר זשאַנר **פעפּי ליטמאַן!**

ווי אויך די בעקאַנטע ארטיסטן **רוזשאַ פוקס, לעאָ פוקס, ראָזא גאָזעל, געאָרג ראָט, הערש האַרט.**

פאָרפערקויף פון בילעטן ביי ה׳ צווייגהאַפטיג, לובלינער 9.— אָנהויב 8.30 אָוו.

Rodzinie GOLDBLUM
Z intencji zaślubin ich syna Dr. JAKÓBA
z panną LEONJĄ ANKIERÓWNĄ z Piotrkowa
życzy wiele szczęścia i różowej przyszłości.
Rodzina Gulman — firma — „American"

צו דער פערלאָבונג פון אונזער ל. טאָכטער און שוועסטער
אירקע מיט ה׳ לעאָן אייזענשמידט
ווינשען מיר, אז זייער צוקונפט זאָל זיין בעגלייט
מיט ליעבע און גליק.
עלטערן משה און לאה בירענבוים
און שוועסטער און ברידער.

Panowie poszukiwani
— do —
akwizycji ubezpieczeniowej
Oferty do adm. „Radomer - Kielcer Leben"
sub. „UBEZPIECZENIE".

Z intencji zaręczyn p.
Ireny Birenbaumówny z p. Leonem Ajzenszmidtem
życzymy im wiele szczęścia i wiecznego zadowolenia
a rodzicom wielkiej pociechy.
Rodzina Abramostwo Korman.

„MITOL"
Sensacyjny wynalazek.
Wystarcza zwykłe szczotkowanie roztworem MITOLU, aby wyczyścić chemicznie i odnowić brudną garderobę — usunąć najuporczywsze plamy.
Cena 1-go pudełka zł. 1.50
Za nadesłaniem zł. 3 w znaczkach pocztowych wysyła się 2 pudełka MITOLU franko. Gwarancja: w razie niezadowolenia natychmiastowy zwrot pieniędzy.
Skład fabr. *L. Malinowski Radom, Nowy Świat 6.*
Dzielni przedstawiciele poszukiwani.

אונזער פריינד יעקב איצקאָוויטש קעלץ
צוליב די תנאים פון זיין זוהן משה
מיט פרל׳ ס. גאַנטשאַרעאָוויטש פון ראַדאָמסק
ווינשט א הערצליכען מזל-טוב.
יוסף זאַיענטשקאָווסקי מיט זיין פרוי.

Z intencji zaręczyn kolegi Mońka Ickowicza z Kielc
z p. Salą Gąsierawiczówną z Nowo-Radomska
składają tą drogą serdeczne życzenia.
P. Ajzenberg, M. Wajnsztok.

די יודישע ראַטמענער דאַרפען נעמען א וואָרט.

אייגענטליך רעדט זיך דאָ נישט װעגען א נייעם שטייער. שוין פון יאָהרען־לאַנג איז דער דאָזיגער שטייער ביי אונז איינגעפיהרט. װאָס מיר ווילען דאָ יעצט בעריהרען איז דער סיסטעם און די מאָס פון שטייער. מיר מיינען דעם לאַנג־בעקאַנטען שטייער, װאָס רופט זיך „מיעשקאַניאָװע".

זייט אייניגע װאָכען האָט דער מאַגיסטראַט מכבד געווען די בעפעלקערונג מיט אזעלכע „פשיפּאָמניעניעס", און מעשה־דעמאָקראַט נישט געמאַכט דערביי קיין אונטערשייד פון קליין ביז גרויס און פון אָרים ביז רייך. מיר מיינען ניט אין יעצטיגען פאַל צו ערקלערען א קאַמפּף דעם דאָזיגען שטייער. ערשטענס איז דאָס א געזעץ און צווייטענס וועט אונזער קאַמפּף־ערקלערונג װעניג העלפען. װאָס מיר ווילען קריטיקירען איז נאָר דאָס, װאָס פונאַנדערגעשיקט האָט דער מאַגיסטראַט די מיעשקאַניאָװע־קוויטעס מיט גרויסע אָבצאָהלען צו פיעל בירגער, װאָס מאַטערען זיך מיט אונמענשליכע פּיין אויף טעגליכע היונה, און װאָס װאָהנען, װאָהנען זיי נישט אין קיין דירות, נאָר אין לעכער.

דער שרייבער שרייבט, דער פּאָסלאַניעץ טראָגט פונאַנדער די קוויטעס און דער סעקװעסטראַטאָר װעט נאָך זיי ביידע בעשטימט קומען איינמאָהנען דעם שטייער, אָבער די פראַגע איז, פאַר װאָס ווייסט נישט דער מאַגיסטראַט ווי עס זעהט אויס אַט דער צאָהלער, װי אזוי ער װאָהנט און װי אזוי ער לעבט. ס'איז נישט קיין קונץ צו שרייבען ציפערען. דאָס קאָן בעווייזען א שילער פון װעלכער ס'איז קלאַס. די קונץ איז, פריהער אָביעקטיװ און ריכטיג דורכצוטראַכטען און ערשט דערנאָך אויס'ן גרונד פון אמת און גערעכטיגקייט צו שטעלען די ציפערען.

אין שטאָדט הערשט א גרויסע נויט, א אויסגעהוירע ארבייטסלאָזיגקייט. די אַלע נויטליידענדע און ארבייטסלאָזע קאָנען דאָך אָבער נישט װאָהנען אין גאַס. זיי מוזען פאַר זייער געביין ערגיץ איינאָרדנען א שטיקעל װינקעלע, אָבער פון װאַנען איז די ראיה, אַז זיי אינטערליגען א שטייער פון זייער בידנע, אָרימע נעסט און דערצו נאָך אַזאַ שטייער, װאָס די זעלבע בעלעפּטיגטע זעהען עס אפילו נישט אין חלום?

מ'װעט אפשר ענטפערען, אַז די װאָס קאָנען נישט בעצאָהלען װעלען זיך סטאַרען און מ'װעט זיי בעפרייען. לאָמיר אָננעמען אזוי. אָבער צי פעהלען דען אַט די מענשען זאָרג, דאגית און צרות, אַז זיי זאָלען אָנהויבען שתדלנות'ען און בעמיהונגען ביי פערשידענע פּהוער, מ'זאָל זיי בעגנעדיגען, און וויפיעל פון זיי געלינגט עס די אינטערווענצען און ביטעס?

יעצט נאָך אזא זאַך. די מעהרסטע „בשיפּאָמניעניעס" פון „מיעשקאַניאָװע", װאָס דער מאַגיסטראַט האָט היינטיגעס יאָהר צעשיקט, ענטהאַלטען שטייערען פון קנאַפּע 5 יאָהר. צו זיי געהערט־צו א גרויסער צוזאַמקס פון פּראָצענטער, װעלכע בילדען כמעט א העלפט פון דער גרונד־סומע, װען דאָס זאָל זיך האַנדלען אפילו װעגען מיטעלמעסיגע בירגער, איז אויך אונפערשטענדליך פאַר װאָס דער מאַגיסטראַט האָט געװאַרט אזוי פיעל יאָהר און נאָך מעהר אונפערשטענדליך איז, דאָס צורעכענען די ריזיגע פּראָצענטער. דער מיטעלשטאַנד איז אויך גענוג מאַטעריעל אונטערדרוקט און איז שוין ממש צושעצט ביז'ן לעצטען ביין פון די אונערטרעגליכע אומזאַץ־שטייערען. טאָ פון װאַנען וועט ער נעמען אויף דעם אַלעם?

ס'איז נישט ריכטיג איינצומאָהנען פון פינף יאָהר אין איין מאָהל ביי אזאַ ביטערע צייט ווי היינט איז. אויך די צוגעוואַקסענע פּראָצענטער ברויכען אונבעדינגט אראָבגערעכענט װערען, ווייל דאָס קאָן הײַנט נישט בעטראַכט װערען אַלס שטראָף, ווייל אויב דער בירגער האָט צו דער צייט נישט בעצאָהלט איז נישט געװען צוליב א שלעכטען ווילען, נאָר פּשוט דערפאַר ווייל ער האָט נישט.

צו דעם אַלעם קומט נאָך צו א בעזונדערס קאָמפּליצירטער מאָמענט, װאָס בעשטעהט אין דעם, װאָס פיעל בירגער בעקלאָגען זיך, אַז דער שטייער „מיעשקאַניאָװע" איז בכלל נישט ראַציאָנעל אויסגערעכענט. ס'הייסט, אַז דער מאַגיסטראַט האָט צו־הויך אויסגעמאָסטען זייער דירה־געלד און ממילא אזוי נאָך אויך פּילפאַכיג מעהר אויסגערעכענט דעם װאָהנונגס־שטייער, װעלכער איז א קאָנסעקווענץ פון ערשטען.

פון דעם קומט דער אויספיהר, אַז ס'װאָלט געװען א העכסט־געווינשענע זאַך, אַז דער שטאָדט־ראַט זאָל אין צוזאַמענהאַנג מיט אַט דעם שטייער בעשטימען א ספּעציעלע קאָמיסיע, אין װעלכער ס'דאַרף זיין א בעהעריגע פערטרעטערשאַפט מצד די יודישע ראַטמענער, װעלכע בדויכען זיך דערמיט פער־אינטערעסירען, מחמת א בעדייטענדע צאָהל פון די, װאָס זענען בעלעסטיגט מיט אַט דעם שטייער איז אויך די יודישע בעפעלקערונג.

אויב אַזאַ קאָמיסיע איז נישט געשאַפען געװאָרען בעפאָר מ'האָט אויסגעמאָסטען דעם װאָהנונג'ס־שטייער, דאַרף זי װעניגסטענס איצט געשאַפען װערען, כדי די רעקורסען, אָדער ביטעס פון בעעװלה'טע בירגער זאָל ווי געהעריג בעטראַכט װערען און בענומען װערען אַין אַכט אין אַזאַ מאָס, אַז ס'זאָל פיל פערגרינגערען די לאַגע פון די, װאָס זענען פּאַקטיש נישט אימשטאַנד צו צאָהלען. דאָס איז לויט אונזער מיינונג א באמת נייטהװענדיגע זאַך.

די איניציאַטיװע דאַרף קומען מצד די יודישע ראַטמענער.

ב. צווייג.

טאָג־בוך פון א ראַדאָמער זעלבסטמערדער.

מיין ערשטע ענטוישונג.

אין װאַרשאַ האָט מיך דער, װאָס האָט מיך טעלעגראַפיש ארויסגערופען, אַרומגעפיהרט איבער פערשידענע האָטעלען, רעסטאָראַציעס, אוקערניעס, גאַרען, אָבער אין ערגיץ האָט מען מיך קיינעם נישט געטראָפען. ס'הייסט טעניפען זענען אומעטום געװען און דוקא אין א גרויסע צאָהל, נאָר די אויסלענדישע סוחרים, װאָס האָבען געברויכט שייכען מיט מיר האָלץ־סוחרים — פון זיי האָט מען קיינעם נישט געזעהן. אויף מיין פראַגע, פאַר װאָס ס'איז קיינער פון זיי נישטאָ, האָט מיר דער אזוי געריסענער מעקלער ערקלערט, אַז מן הסתם זענען זיי שוין אַוועקגעפאָהרען, דערפאַר װאָס איך האָב זיך אַביסעל פערשפּעטיגט. דער מעקלער האָט נאָך געהאַט צו מיר א פּרעטענזיע, װאָס איך בין מאָמענטאַל נישט געקומען נאָכ'ן ערהאַלטען די טעלעגראַם. מיר האָט דאָס אָבער נישט געקענט אריין אין קאָפּ אריין: װאָס װאָס הייסט — האָב איך געטענה'ט — ווי אזוי האָב איך געקענט תיכף קומען קיין װאַרשאַ, אַז איך האָב געמוזט װאַרטען אויף א צוג, און ביז'ן אָבגעהן פון ערשטען צוג קיין װאַרשאַ האָט איך געדויערט א שעה צייט אַמװעניגסטענס. איך האָב דאָך נישט געקענט פליהען. אָדער דינגען א עקסטרא באַהן. מיין מעקלער, װאָס געקנייטשט מיט'ן ברייטען, גלאַטען שטערען און געדרייהט מיט'ן קאָפּ.

— ס'איז טאַקע אמת, אָבער איהר ווייסט דען נישט, אַז די אויסלענדער זענען זעהר פּינקטליך און אזוי ווי איך האָב זיי געזאָגט, אַז איהר קומט בעשטימט פריהער, איז נישט זעהענדיג אייך צו דער בעשטימטער שעה, זענען זיי געוויס אָבגעפאָהרען. גלויבט מיר — האָט ער כיטרע צוגעגעבען — אַז ס'איז מיר אויך א גרויסער שאָד, אפשר נאָך מעהר פאַר אייך. איך האָב דאָך אוראַי געװאָלט פערדינען מעקלעריי. אין װאָס איך נויטיג מיך זעהר שטאַרק.—

— פאַניע — האָב איך זיך אָנגערופען צו מיין פערמיטלער — עפּעס האָב איך א פערדאַכט. אַז איהר האָט מיר אָבגעטוהן עפּעס א שפּיצעל, מיר געפעלט עפּעס נישט דער גאַנצער עסק: געקומען אויסלענדישע סוחרים, געװאָלט מאַכען געשעפט און דאָ גאָר מיט איינמאָהל אָבגעפאָהרען. װאָס עפּעס אזוי גיך. אזוי שנעל? שוין זשע האָבען זיי נישט געהאַט קיין געדולד צו װאַרטען כאָטש איין שעה? זאָגט מיר, פאַניע, װאָס זענט איהר אייגענטליך אויסען געװען מיט דער טעלעגראַם? נאָך װאָס האָט איהר מיך ארויסגענאַרט קיין װאַרשאַ? א מעהר װאָלט איך איצט געװען אין ראַדאָם אויפ'ן מאַסקען־באַל.

אדרבא — האָב איך איהם גענומען אויספאָרשען — ערקלערט מיר, װאָס די טעלעגראַם האָט צו בעדייטען? זאָגט מיר דעם אמת און איך װעל אייך דערפאַר גוט בעלוינען, אפשר האָבען אייך מיינע קאָנקורענטען אָבגערעדט דערצו, אָדער גאָר אַנדערע, װאָס האָבען מיך געװאָלט אָװעקנאַרען

די אומנארמאלע לאגע אין דער ראדאמער יודישער גמינע.

האנדווערקער-פראקציע פונאנדערגעטריבען די גמינע — אינטערווענץ פון דער פאליציי — די סענסאציע פון זונטאג'דיגען טאג — א דעלעגאציע ביים ח' סטאראסטא — היינטיגען שבת א מאסען-מיטינג — די יעצטיגע גמינע אין דער ראל פון האמלעט: יא זיין, אדער נישט זיין.

פערגאנגענעם זונטאג האט די שטאט געהאט א סענסאציע. ארום דעם בנין פון דער גמינע, אויפ'ן הויף און אויף די שטיגען האבען זיך זונטאג אזייגער 11 אין דער פריה פערזאמעלט הונדערטער מענשען און אלע ווי איינער האבען אויסגעדריקט דעם פערלאנג, אז די יעצטיגע גמינע מוז אבטרעטען.

וואס אייגענטליך האט בעוואויגען די דאזיגע מענשען זאלען זיך פערזאמלען צו דער דאזיגער דעמאנסטראציע?

אויף דער דאזיגער פראגע איז גאנץ לייכט צו געבען א ענטפער. מיט א נאכט פריהער, ס'הייסט שבת-צונאכט, איז גערופען געווארען א זיצונג פון קהלת-ראט. די זיצונג האט זיך געענדיגט מיט דעם זעלבען, וואס די דריי פריהערדיגע — מיט נישט צושטאנד קומען. עפעס א געהיימע האנד ארבייט כדי נישט צו דערלאזען דעם ראט אבהאלטען א זיצונג. אונזער צייטונג האט שוין גענוג אינפארמירט די לעזער, וועגען וואס דא האנדעלט זיך. אבער מיר מוזען דא נאך אמאהל דערמאנען, אז די יעצטיגע גמינע-פערוואלטונג ערלויבט זיך אויף אזעלכע שריט, וואס זענען געגען דער שטאדט און אויך לויט'ן געזעץ נישט דערלאזבאר. די ארבייט פון דער פערוואלטונג ווערט אנגעפיהרט פון 3—4 מיטגלידער, וואס בילדען נישט מיט זיך קיין קווארום און וויל פון ראט נישט וויסען.

בערך 22 פרנסים צעהלט דער ראט און די 3—4 פערזאהן פון דער פערוואלטונג, וואס זענען דורך די ערשטע, ס'הייסט פון ראט געוועהלט, זאגען לא היו דברים מעולם און פערלייקענען גלייך ווי א ראט וואלט קיינמאהל נישט עקזיסטירט. מען מאכט אליין בודזשעטען, מען שאצט אליין אב די שטאדט מיט עטאט-שטייער און מען איז פיין מיט אלעם פיקס און פערטיג נאר אוועקצושיקען אין מיניסטעריום צו בעשטעטיגען. ס'הלומ'ט זיי אפילו נישט צו פרעגען א ז'עה דעם ראט, צי ער בעשטעהט, צי ער איז מסכים אויף אזא „הערליכע" ארבייט.

די רעוויזיאנס-קאמיסיע פון גמינע לאזט מען נישט דורכפיהרען קיין קאנטראל אין די ביכער. אין מיטען רעוויזיע, נאכ'ן ענטדעקען געוויסע דעפעקטען און נישט קיין בע'טעמ'טע זאכען, האט מען די ביכער בעהאלטען „באד-קלובשעם" און מ'האט געזאגט די קאמיסיע, אז זי האט שוין גענוג געארבייט...

דאס אלעס האט זעהר אויפגערעגט די שטאדט ביז גאר. דאס הפקרות האט אנגענומען אזעלכע פארמען ווי נאך קיינמאהל נישט, ווייל ווי איז געהערט געווארען, אז א ראט, וועלכער איז אפיציעל געוועהלט פון דער שטאדט, זאל בעקעמפט ווערען פון א פערוואלטונג, וואס איז געקליבען פון ראט און נישט געוועהלט פון דער שטאדט און דאס נאך דערצו פון א דריט חלק פון דער פערוואלטונג, וועלכע האבען נאך דעם מוטה צו לייגען שטיינער אין וועג דער ראט זאל זיך נישט קאנען צונויפקומען.

ווער שטיצט אט די 3—4 פערזאהן פון דער פערוואלטונג? אויף דערויף דארף מען זיך לאנג נישט ברעכען דעם קאפ. די אונטערשטיצער איז די ארטאדאקסישע פראקציע. זי סאבאטירט די ראט-זיצונגען און דעקאמפלעטירט זיי, אז ס'זאל קיין קווארום נישט זיין. זי אליין ווייסט אויך נישט, אז זי איז א שפיל-געצייג אין עמיצענס הענד. דער געהיימער עמיצער רעדט איין מכלומר'שט די ארטאדאקסען נישט צו קומען אויף די זיצונגען פון ראט, כדי די סובסידיע אויף א פאלקס-שולע זאל נישט אנגענומען ווערען אויפ'ן נייעם יאהר 1930, וואס די „אפיקורסים" ציוניסטען און האנדווערקער ר"ל ווילען דוקא אדורכפיהרען. מ'שעלט בעדיי אין קאן די תלמוד-תורה, גמילות-חסד-קאסע און אנדערע וויכטיגע אינסטיטוציעס, וואס צאנקען ממש ווי א ליכט. אזוי רעדט מען איין די ארטאדאקסען, די פאלקס-שולע איז נאר א שלייער, אין דער אמת'ען ציעלט מען צו פערדעקען אנדערע נישט-בעקוועמע זאכען, וואס מ'האט מורא, אז אויף דער זיצונג פון ראט זאלען זיי נישט אויפגעדעקט ווערען און די דאזיגע פעליכע ה"ה פון דער פערוואלטונג קאן אמאל דראהען מיט ארויספליהען פון גמינע.

היינט וואס איז דער ווינדער, וואס די אויפרעגונג פון שטאדט איז אזוי גרויס, אלע סימנים, ווי דאס נישט לאזען צונויפקומען דעם ראט און דאס נישט געבען קיין מעגליכקייטען דער רעוויזיאנס-קאמיסיע צו קאנטראלירען די גמינע-ביכער זאגען זאך, אז אין גמינע איז ווייט נישט אין ארדנונג. די גמינע איז דאך נישט קיין פריוואט-

---

פון דער היים. איך זאל נישט געהן אויפ'ן באלו אז איך זאג, אז איך וועל אייך בעלויגען, קאנט איהר מיר גלויבען. רעכט זיך. איהר קאנט מיך, וואס ניט? —

— אך וואס רעדט איהר? — איז דער מעקלער געווארען ווי בעליידיגט, און מאכענדיג א שטייפע מינע האט ער ווייטער גערעדט — ווי פאלט אייך איין אזעלכע זאכען. וואס אייפט איך וועל אייך אבנארען. איך האב אייך שוין ווען אמאהל אבגענארט? אויף מיין עהרען-ווארט, ווי די טעלעגראמע, וואס איך האב צו אייך ארויסגעשיקט איז געווען מכח געשעפט און מאקע מיט אויסלענדישע סוחרים. וואס עפעס אין מיטען דערין א מאסקען-באל. ווער, וואס, ווען? —

— ניין, איך זאג נישט, אז איהר האט מיך געוואלט אפנארען פון מאסקען-באל — בין איך געווארען צוריקגעהאלטען און געוואלט דורך א זייטיגען וועג ארויסבעקומען פון איהם עפעס אנ'אנדייטונג, א ווינק, כאטש א האלב ווארט — איך בין אייך נישט חושד, נאר עפעס זיין מיר אויפפאלענד די גאנצע מעשה מיט די אויסלענדישע סוחרים. איהר זעהט דאך אליין, אז דא איז נישט פשוט אין גאנץ מעגליך איז, אז מ'האט אייך אויך אבגענארט. אין מאקע כדאי צו דערוועהן ווען עס ארבייט ס'איז געוועהן אייך און מיך אבצונארען — האב איך געשפיעלט אויף זיין אמביציע. —

— וויסט איהר וואס? — איז דער מעקלער אליין שוין אויך זעהר אנגעצינדען און געבאכט זיך, אז אויך איהם פערדריסט ביז גאר אזא מין שפיעל — נאך אויף איין ארט וועל איך אריבערלויפען. אפשר וועל איך דארט עמיצען פון די אויסלענדער פאקען. איך אליין בין אויך שוין פערינטערעסירט צו וויסען, צי איז דאס א שפיעל אזא געוועהן, אדער א ערנסטע זאך. איהר זיצט דא א ווילע און איך קום זאפארט צוריק. —

ס'איז געווען זונטאג פריה 10 אזייגער. אבגערעדט לויט דער טעלעגראם איז געווען, זיך צו טרעפען אין ווארשא אין האטעל בריסטאל מיט די אויסלענדישע סוחרים העכסטענס ביז 4 פארטאג'ס שבת-צונאכט. איך האב נאר פערשפעטיגט מיט איין שעה און בין געקומען שבת-צונאכט קיין ווארשא ארום 5 פארטאג'ס. איך האב נישט געהאט קיין צוג פריהער און פון 5 פארטאג'ס בין איך מיט מיין מעקלער ארומגעלאפען אין כמעט אלע ווארשאווער האטעלען ביז 10 א זייגער זונטאג אין דער פריה. צום לעצט זענען מיר אריין אין איינער פון די פארנעמסטע צוקערניעס אויף מארשאלקאווסקא. דארט בין איך געבליבען ווארטען און מיין מעקלער איז אוועק אויפזוכען די אויסלענדער.

איך האב געווארט בערך א האלבע שעה, אדער עטוואס מעהר. מיין מעקלער איז צוריקגעקומען מיט א צושטראהלט פנים. דאס הארץ האט זיך ביי איהם געווארפען און מיט איין אטעם האט ער ארויסגעזאגט: — פאניע מ. כ'האב ענדליך געפאקט. ס'הייסט די סוחרים האב איך שוין נישט געטראפען, נאר דעם סעקרעטאר זייערען האב איך נאך בעוויזען אויסצופרעגען. ער איז דא אין האטעל בריסטאל. דא נישט ווייט. קומט וועלען מיר אריבערגעהן — מיר זענען דארט שוין איינמאהל געווען און גארנישט געטראפען. מיר האבען זיך שלעכט געפרעגט — האט ער צוגעגעבען מיט א דין שמייכעלע.

אין בריסטאל האט מיך מיין מעקלער פארגעשטעלט א עלעגאנטען יונגען העררן, וואס איז געזעסען אין זיין צימער ביי א טיש פיעל אנגעווארפען מיט פאפירען און רעכנונגען. מיר האבען זיך צושמועסט. דער פרעמדער הערר איז געווען א דייטש און מיט זיין איידעלע שפראך זיך ענטשולדיגט פאר מיר, וואס די סוחרים זענען שוין

קרעמל, דאס איז דאך א געזעלשאפט-ליכע אינסטיטוציע, וואס דיספאנירט מיט הינדערטער, טויזענדטער זלאטעס, וואס זי אינקאסירט-איין פון דער יודי-שער בעפעלקערונג אויף פערשידענע אופנים ביז דורך צוואנג'ס-מיטלען פון סעקוועסטראטארען.

א סוף צום חאאס.

די האנדווערקער און ציוניסטישע פראקציעס שטורמען שוין עטליכע וואכען, דער ראט זאל אנהאלטען א זיצונג און א סוף מאכען צו אזא חאאס. ס'זענען שוין געווען עטליכע דעלעגאצ-יעס ביים סטאראסטא, אבער די לאגע האט זיך גארנישט געענדערט.

דאס נישט צושטאנד קומען פון דער ראט-זיצונג דעם לעצטען שבת-צונאכט האט די האנדווערקער-מאסע ארויסגע-בראכט פון גלייכגילטיגקייט; איהרע פאר-שטעהער ווערען נישט געהערט און מ'גייט איבער זייערע קעפ; ביים מאכען דעם בודזשעט און ביז שאצען די שכאדט זענען זיי נישט געווען, ווייל זיי האבען דעמאנסטראטיוו פער-לאזט די זיצונגען פון דער פערוואל-טונג — צוליב די אלע טעמים איז אין די האנדווערקער-רייהען געבוירען גע-ווארען א געדאנק אויפצופאדערן זיי-ערע פארשטעהער זיי זאלען אוועק אין גמינע און פערלאנגען די עטליכע דיק-טאטארען זאלען פערלאזען מיט גוטען די גמינע אויף אזוי לאנג ביז דער ראט וועט זיך צונויפקומען.

פראטעסט-דעמאנסטראציע פאר דער גמינע

די האנדווערקער - פראקציע האט אויסגעפיהרט דעם בעפעהל פון איהרע וועהלער, און איז זונטאג אוועק אין גמינע אריין, וואו זי האט אויפגעפא-דערט די ה"ה: ווייסמאן, ציטרין, וויינט-רויב און דעם סעקרעטאר רובינליכט אבצושטעלען זייער טעטיגקייט ביז דעם ראט וועט זיך איינגעבען אנצוהאלטען א זיצונג און ס'וועט איינגעשטעלט ווע-רען א בעסערע ארדנונג אין גמינע.

די דערמאנטע ה"ה האבען תיכף פערלאזט די גמינע, זעהענדיג, אז אין דער זעלבער מיינונג איז אויך דער גאנצער פערזאמעלטער עולם, וואס איז מיטגעקומען בכדי מיט זיין אנוועזענ-הייט אונטערצושטרייכען, אז די האנד-ווערקער-פארשטעהער פאדערען דאס אין נאמען פון זייער ארגאניזאציע.

דעם סעקרעטאר רובינליכט האט דער האנדווערקער-פרנס איידעלבוים אבגע-פיהרט אהיים, ווערענדיג אויסמיידען די קלענסטע אוואנטורע, מחמת אויפ'ן אדרעס פון סעקר. רובינליכט האבען זיך מצד דעם פערזאמעלטען עולם גע-הערט שארפע פראטעסטען, וואס האבען איהם פארגעווארפען, אז אינ'ם גאנצען חאאס אין גמינע ליגט זיין שולד.

ארום דעם הויז לובלינער 9 האבען זיך דערווייל צונויפגעקליבען הונדער-טער מענשען, דורכגעהער און סתם ניי-געריגע און דער גרעסטער טייל פון זיי האט מיט גרויס בערדרוס זיך אויס-גערדריקט איבער דעם סעקרעטאר, הא-בענדיג צו איהם פערשידענע טענות.

אויפ'ן ארט פון די אבטרעטענדע זענען געבליבען די פרנסים פון דער האנדווערקער-פראקציע.

אינטערווענץ פון דער פאליציי.

ס'איז נישט אויסגעגאנגען קיין גאנ-צע האלבע שעה איז אין לאקאל פון גמינע געקומען דער פאליציי-קאמיסאר אין בעגלייטונג פון עטליכע פאליציאנ-טען. דער ערשטער איינדרוק פון די פאליציי איז געווען, אז אין גמינע האט געזאלט פארקומען א גאפאד, ס'הייסט א אנפאל איבער ה' רובינליכט. אבער צונויפרעדענדיג זיך מיט די האנדווער-קער-פארשטעהער האט זיך די לאגע אויפגעקלערט.

באלד איז לויט דער ארויספאדערונג פון דער פאליציי געקומען אין גמינע דער סעקרעטאר רובינליכט, וועלכער איז סעזונדער אויטגעהערט געווארען א לענגערע צייט דורכ'ן פאליציי-קאמיסאר.

בשעת דעם פערהער איז אויך אנגע-קומען דער שעף פון דער פאליטישער פאליציי.

נאכ'ן אויסהערען דעם ה' רובינליכט זענען אריינגערופען געווארען די וואנדווערקער-פרנסים די ה"ה: ש. איי-דעלבוים, חיים קארמאן, משה ראזענ-בוים, שמשון גוטמאן, מ. פעלדמאן. וועלכע האבען געגעבען לענגערע ער-קלערונגען אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע געשעהענישען.

נישט פעראנטווארטליך פאר די קאנסעקווענצן.

בעת דעם פערהער האט די האנד-ווערקער-פראקציע ערקלערט, אז אויב

Biuro Prośb i Podań

p. f. „PROLITEX“

RADOM, WAŁOWA 5, oficyna 1-sze piętro.

ZAŁATWIA:

Sprawy paszportowe
Mieszkaniowe
Wszelkie Tłomaczenie
i inne.

Redaguje Podania:

Do Władz Sądowych
Skarbowych
Administracyjnych
i Wojskowych.

Windykacja należności w całej Polsce.

Informacje o zdolności kredytowej

Przepicywanie na maszynach.

אבגעפאהרען. ער האט מיר העפליך געגעבען צו פערשטעהן, אז זיינע בעלי-בתים זענען טעלעגראפיש ארויסגערו-פען געווארען קיין בערלין און געבע-טען פיר אויסצוגעבען איהם מיין פירמע, וואו איך האב די וועלדער. און וואסער האלץ און חיטיעל איך האב צו פערקויפען. איך האב איהם אויס-געגעבען אלעס גענוי, אפילו פרייזען פון יעדען מין, און מיט א ווארימען האנד-דרוק האט מיך דער עלעגאנטער מאן געזעגנט, פערשפרעכענדיג מיר, אז ער וועט דאס אלעס פארשטעלען זיין שעף. דערביי האט ער געמאכט נאטיצען, אלעס וואס איך האב געזאגט, פערצייכענט אין א העפט און ביים אוועקגעהן האט ער מיך בעגלייט ביז צום טהיר. נאך א מאהל צוזאגענדיג מיר, אז אמוואהרשיינליכסטען וועט נע-שלאסען ווערען צווישען מיר און זיינע בעלי בתים א גרעסערע טראנזאקציע.

ארויסגעהענדיג האט מיין מעקלער טריאומפירט. מיר געלאכט אין פנים אריין: נו, פאניע מ.. וואס זאגט איהר יעצט? איהר וועט נאך זאגען, אז איך האב אייך אבגענארט?

דאס האט מיר נאך מעהר צומישט מיין קאפ. א ביסעל איז מיר געווארען פערשטענדליך, אבער בערוהיגען גענצ-ליך האב איך זיך אלץ נאך נישט גע-קענט. עפעס א כונקעל, נישט קלאר געפיהל האט מיך גענאגט אונטער'ן הארץ. עפעס איז מיר ווייטער נישט געפעלען דער גאנצער ענין פון דער ווארשאווער יאזדע. אבער ווי ס'זאל נישט זיין. האב איך צוליב טאלעראנץ זיך געמוזט ענטשולדיגען פאר מיין מעקלער. וואס איך האב איהם אומ-זיסט חושד געווען. איך האב דאך נישט געהאט קיין בעהייזען, וואס זאלען בע-שטעטיגען, אז ער האט מיך אונטער-געפיהרט. פערקעהרט, ער, דער מעק-לער האט דאך פון זיין זייט געטוהן אלעס בכדי מיך צו איבערצייגען אין דער ריכטיגקייט פון זיין ארויסגעשיק-טער טעלעגראם.

האב איך זיך מיט איהם פריינדליך געזעגנט, און דערביי איהם געגעבען נאך אנ'הבטחה, אז אויב פון דער טראנזאקציע וועט ווירקליך עפעס ווערען, וועט ער ביי מיר גוט פער-דינען.

קיין ראדאם בין איך צוריקגעקומען זונטאג ארום 8 אוונט. געהענדיג פון באהן האב איך געהערט ווי מענשען רעדען צווישען זיך וועגען דעם פאר-געקומענעם מאסקען-באל שבת-צונאכט. מענשען האבען זיך אנדערצעהלט נסים ונפלאות, מענשען האבען בעוואונדערט די קאסטיומען, די מאסקעס, די טענץ און וועד אלץ ס'איז געווען אויפ'ן באל, וואס גאר צע נאטשאלסטווא, כמעט אלע בעאמטע פון גובערניע און מאגיסטראט און אפילו דער פרעזידענט. די גרוי-סען און איינדרוקען האבען מיך שרעק-ליך גערייצט און פ'האט מיר זעהר באנג געטוהן, פאר וואס איך בין אוועק-געפאהרען צוליב אזעלכע שוילע גע-שעפטען און בעסער נישט געגאנגען אויפ'ן באל.

געהענדיג אזוי צווישען עולם, וואס אין צוגליין מיט מיר צוריקגעגאנגען פון באהן, איז מיר גראד צופעליג אויס-געקומען צו געהן הארט נעבען צוויי יונגעלייט, וועלכע האבען נישט אויפ-געהערט צו רעדען פון באל. איינער פון זיי ווייזט אויס, האט ביים באהן אבגעווארט דעם צווייטען, ווייל ר'האט די גאנצע ביינאכט גערעדט און דער צוויי-טער האט בעהינדערט, און אלע מאהל אויפגערופען: א שאד, וואס איך בין גראד געבעטען ביינאג אוועקגעפאהרען. כ'ליבען א גרויסער שאד, וואס איך האב זיך אויך נישט געהיילט.

פלוצלינג איז זייער געשפרעך שטי-לער געווארען און דער ערשטער האט סארזיכטיג צווישען די צייהן געזייהעט: ווייסט וואס? אויפ'ן באל איז אויך גע-ווען א לעב צומאכען. נישקשה. ראדא-מער חברה'לייט זענען נישט קיין יאל-דען, די האטעלען האבען נאכ'ן באל גוט פערדינט. די מאסקעלעך האבען

ה׳ רובינליכט האט ווייטער בלייבען אמטירען נעמט זי געגצליך אראב פון זיך די פעראנטווארטליכקייט פאר די קאנסעקווענצען.

אויף די פראגע צי זיי איבריגע בעאמטע זענען אויך געשטערט געווארען אין זייער ארבייט, האבען די בעאמטע געענטפערט, אז זיי ארבייטען נארמאל און קיינער האט זיי גארנישט געזאגט.

ה׳ רובינליכט ארויסקומענדיג פון פערהער, האט ערקלערט פאר די אנוועזענדע אין גמינע, אז ער האט וועגען גארנישט געמעלדען דער פאליציי, נאר זייענדיג ביי זיך אין שטוב איז געקומען נאך איהם א פאליציאנט ער זאל געהן אין גמינע, וואוהין ער איז געגאנגען דורך דער חארשאווער גאס, און נישט דורך דער לובלינער אויס מורא פאר דעם דארט-שטעהענדיגען עולם. נאכ׳ן פערהער האבען צוזאמען מיט די פאליציי-פארשטעהער אויך די האנדווערקער-דאזארעס פערלאזט דעם לאקאל פון גמינע.

ה׳ איידעלבוים האט דאן צום צווייטען מאהל אהיים בעגלייט דעם ה׳ רובינליכט, וועלכער, זעהענדיג נאך אלץ שטעהן אויפ׳ן גאס דעם פערזאמעלטען עולם, מורא געהאט ארויסצוגעהן פון טויער פון גמינע.

א גאנצען וונטאג׳דיגען טאג זענען די ה״ה: ווייסמאן, ציטרין, וויינטרויב און רובינליכט נישט געווען טהעטיג.

רעלעגאציע ביים ה׳ סטאראסטא

צומארגענס מאנטאג, איז די האנדווערקער-פראקציע געגאנגען אין א דעלעגאציע צום ה׳ סטאראסטא און פארגעשטעלט דעם גאנצען לויף פון זונטאג׳דיגען טאג, דערביי האבען זיי פערלאנגט פונאנדערצולאזען די פערוואלטונג און אבצושטעלען אין די טהעטיגקייט דעם סעקרעטאר רובינליכט.

בעת דאס געשפרעך מיט׳ן ה׳ סטאראסטא, האבען די האנדווערקער-פארשטעהער ערקלערט, אז זיי האבען נישט קיין אנדערען אויסוועג; אז זיי קאנען מעהר נישט טאלערירען אזא אונערהערטע ארדנונג און זענען דערפאר געצוואונגען צו לייגען די מאנדאטען.

דער ה׳ סטאראסטא האט אין זיין ענטפער ערקלערט, אז ער וועט דעם גאנצען מאטעריאל איבערשיקען קיין קעלץ, און דאן נאך א דעציזיע פון קעלץ איז מעגליך, אז די גמינע זאל איבערגעלעזט ווערען.

אין מאנטאג׳דיגען טאג האט דער פרעזעס פון דער פערוואלטונג צוגעשיקט א רעזיגנאציע-בריעף, אז ער ענטזאגט זיך פון זיין מאנדאט. דער ה׳ סטאראסטא האט אבער אויסגעדריקט זיין וואונש, אז ה׳ מוליער זאל אין גמינע פערבלייבען אמטירענדיגסטענס נאך 7 טעג, כדי צו פיהרען מיט די ארבייט אין גמינע ביז א ווייטערדיגע ענטשיידונג.

אין זעלבען טאג, כ׳הייסט מאנטאג זענען די ה״ה ווייסמאן, ציטרין, וויינטרויב און רובינליכט געווארען צוריק טהעטיג.

מ׳לאזט נישט די האנדווערקער-פירמעס רעגיסטרירן

ווען דער האנדווערקער-עולם האט זיך דערוויסט, אז זייערע פארשטעהער האבען בעת דאס געשפרעך מיט׳ן ה׳ סטאראסטא, געוואלט זיך אויסדריקען, אז זיי לעגען די מאנדאטען, איז אין זעלבען אווענד, מאנטאג, גערופען געווארען א פערזאמלונג, וואו זיי זענען קאטעגאריש אויפגעפאדערט געווארען נישט צו רעזיגנירען, נאר ווייטער בלייבען ביי זייערע מאנדאטען אלס פרנסים און דוקא אמטירען יעדען טאג אין גמינע צוגלייך מיט די ה״ה ווייסמאן, וויינטרויב און רובינליכט. בשום אופן נישט אבצוטרעטען, נאר בלייבען אינוועניג, נישט אבשטעהענדיג פון קאמף צו בעפרייען די גמינע פון דעם יעצטיגען אומטאלערירבארען צושטאנד.

א מאסען-מיטינג

אויף דער זעלבער פערזאמלונג איז אויך בעשלאסען געווארען צו רופען היינטיגען שבת א גרויסען מאסען-מיטינג אין איינעם פון די גרעסטע שטאט-זאהלען, אויף וועלכען ס׳וועט ארויסגעטראגען ווערען פאר דער עפענטליכקייט אינטערעסאנטע זאכען פון דער היינטיגער גמינע.

Kino „ODEON" Teatr.

Od PONIEDZIAŁKU d. 3 Lutego 1930 r.

Dotrzymujemy słowa.

Oto znów jeden z arcyfilmów sezonu, p. t.

ŚWIAT NOCY

Ostatnie słowo realizacji, gry, wystawy i techniki.
Niebywałe występy w słynnym na cały świat „Picadilly".
Oryginalna pełna uroku treść
Momenty pełne grozy i napięcia.

W roli głównej fenomenalna tragiczka

ANNA MAY VONG,

urocza—przemiła i subtelna **GILDA GRAY**

i sympatyczny ulubieniec wszystkich

JAHMESON THOMAS.

NAD PROGRAM!

Ulubieniec bezwzględnie wszystkich **HARRY PEEL**

w najnowszej swej kinosztuce p. t

CZARNY DŻOKIEJ.

Świetna orkiestra pod dyrekcją J. SZYMKIEWICZA.

זיך, איידער נאך ס׳איז טאג געווארען ארויסגעשפארט שטילערהייד פון זאהל און אין בעגלייטונג פון זייערע הערן אוועקגעפאהרען אויף דראזשקעס ערשט רעכט זיך „באוויען". ווייסט וואס מען שמועסט נאך, אז די בעריהמטע חסידישע טאכטער פרוי ג. איז אין דער מאסקע אלס מאטראז אוועק פון באל אין האטעל איראפעיסקי מיט׳ן פאלקאווניק פון דער זשאנדארמעריע...

ווען איך האב דאס דערהערט, האט זיך מיר א מיש געטוהן אין קאפ. איך האב געוואלט גוט אנקוקען די צוויי יונגעליים, וועלכע האבען זיך אויסגעוויזען צו זיין בעקאנטע, וועמען איך האב שוין אמאהל, אדער עטליכע מאהל, געזעהן, אבער איך האב מעהר נישט געקענט. די געהירען האבען זיך מיר איבערגעקעהרט און פאר מיינע אויגען זענען געפלויגען א חאגעל פון פייערדיגע פונקען. איך האב געקוקט און גארנישט געזעהן. כ׳ווייס נישט ווי אזוי איך האב געטראפען א היים, כ׳ווייס גאר איין זאך, אז געגאנגען בין איך דאמאלסט אהן א שיער. עפעס זענען די גאסען פאר מיר געווען אהן א ענדע לאנג און ברייט. ווען איך בין אריין צו מיר אין מיין וואהנונג, האב איך אויסער דער דינסט קיינעם נישט געטראפען. א מאדנע שטילקייט האט געהערשט אין אלע שטובען. אזוי שטיל איז ביי מיר גאך קיינמאהל נישט געווען און דאס איז מיר אויסגעקומען זעהר אומפערשטענדליך. כ׳האב נאך נישט בעוויזען זיך רעכט אומצוקוקען, מיר ערשט מען קלינגט ביי דער טהיר. איך עפען און ס׳קומט אריין מיין פרוי׳ס יונגערע שוועסטער און טיילט מיר מיט מיט א וויינענדיג קול, אז איך זאל שוין אריבערגעהן צום שווער, ווייל מיין פרוי ליגט דארט זעהר קראנק.

ווען איך בין געקומען צו מיין שווער האט מיר מיין פרוי, ווען ס׳איז קיינער נישט געווען, געמאכט א סצענע מיט ספאזמען, פאר וואס איך בין אוועקגעפאהרען און נישט געגאנגען מיט איהר אויפ׳ן מאסקען-באל: ניין, דו ביסט נישט קיין געטרייער מאן — האט זי געכליפעט, פערשטעלענדיג זיך דאס פנים מיט די הענד — א בידנע געשעפטעל פאר א קאפיקע איז ביי דיר וויכטיגער ווי א אייגענע פרוי, וואלסט מיט מיר געגאנגען אויפ׳ן באל, וואלט איך פערשפארט בערערט און קאמפראמיטירט צו ווערען.—

— וואס איז דיר געשעהן? — בין איך צוגעשפרונגען צו איהר ווי א האלב-משוגענער.—

— ס׳איז גארנישט, וואס זאל זיין. רעדט מען נישט מעהר און נישט ווייניגער אויסגעקלערט נאר, אז נאכ׳ן באל בין איך אוועק מיט׳ן...

מיט וועמען? — האב איך איינגאנצען אויפגעשווידערט.

מיין פרוי האט נישט געענטפערט, און איינגראבענדיג דאס פנים אין קושען, האט זי ספאזמאטיש זיך צעוויינט אזוי, אז זי האט זיך גארנישט געלאזט איינגעמען

(פארטזעצונג קומט.)

ווי אזוי האט אויסגעזעהן דער ערשטער מאסקן-באל.

מיר לעבען היינט אין א צייט, וואס אויף יעדער זאך לעגט זיין שטעמפעל דער אויסערגעוועהנליכער שווערער קריזיס. יעדע אקציע, מעג זי זיין בעשטימט אויפ׳ן ערהאבענסטען צוועק האט היינט וועניג שאנסען אויף אנ׳ענטשפרעכענדען ערפאלג.

אין א גרויסע מאס קאן עס בעשטעטיגען דער היינטיגער מאסקען-באל,

דער מאטעריעלער ערפאלג איז נישט געווען דער, אויף וואס מ׳האט זיך גערעכנט. די איינארדנער פון זייער זייט האבען אלעס געטוהן, אז דער באל זאל ארויסקומען אימפאזאנט. אזוי זענען אנגאזשירט געווארען צוויי פון די בעסטע ארקעסטערס אין שטאדט, אויך די שענדינעע רעפלעקטארען האבען דעם באל צוגעגעבען א בעזונדערען רייץ און שיינקייט.

דער דוחק אין מזומן און דער שווערער קריזיס איז געקומען צום אויסדרוק דורך דעם, וואס נישט קוקענדיג וואס די בילעטען זענען געווען בעזארגט מיט כל-טוב און פערהעלטניסמעסיג נישט פאר איבערגעשרויפטע פרייזען, איז דאך די קאנסומציע געווען כמעט א מינימאלע.

אויך בנוגע די קאסטיומען און טואלעטען איז געווען צו בעמערקען א צוריקגעהאלטענקייט און שוין צופיעל בעשיידענקייט. גאנץ אנדערש פון אמאהל, ווי מיט צוויי, דריי יאהר צוריק, ווען די אריגינעלקייט און פערשוענדערישע רייכפארביגקייט האט פערכאפט דאס אויג. די טראדיציאנעלע לאזונג פון בעקאנטען „קיש מי באמבאניערען" האט זיך הענגג געלאזט הערען. א פנים, אז די מאסקעשקעס ווייסען אויך וואו זיי געפונען זיך און שפירען, אז ס׳איז היינט שווער צו „נאביערען" מיט זיסע ריידעלעך און אפילו ביים בעסטען אינטריגירען, וויסענדיג וואס פאר א קריעת ים-סוף זיי האבען אליין אדורכגעמאכט ביז צום קומען אויפ׳ן באל...

דער עולם האט זיך געפיהלט אויפ׳ן זאהל גאנץ געמיטליך און די שעהנע, מאדערנע טאנגאס און פאקסטראטען מיט זיי הערליכע אקארדען פון דער מוזיק האבען אלענפאלס געמאכט פערגעסען אן די שווערע טעגליכע זארגען אויף עטליכע שעה.

די ארדנונג איז געווען א מוסטערהאפטע. דער זאל איז געהאלטען געווארען אין א פיינעם טאהן, און דאס מאקע א דאנק די זארגפעלטיגער אנפיהרונג פון די ג. פרויען: דאקטאראווא לעווין, ד״ר קסאווערא מולייער, לאסטמאן, ראטענבערג.

ערשטען פריז האט בעקומען פרוי שטילער, צווייטען פריז פרוי בלומאן, דריטען פריז פרוי בלאטמאן (פאר׳ן שענסטען קאסטיום), פרל׳ גרושקעוויטש — 4 פריז, פרל׳ סאניא פון לאמזשא פאר׳ן סימפאטישסטען אויסזעהן — 5 פריז.

ניי-געוועהלטע פערוואלטונג פון דער געזעלש. „לינת הצדק".

נאך עטליכע אלגעמיינע פערזאמלונגען, וואס זענען אבגעהאלטען געווארען אין דער געזעלשאפט „לינת הצדק" איז ענדליך אויסגעוועהלט געווארען א פערוואלטונג. וועלכער שטעלט מיט זיך פאר פאלגענדען צוזאמענשטעל:

ד״ר צונג (פרעזעס), י. ביאלסקי (וויצע-פרעזעס), ל. גאטליעב (סעקרעטאר) י. זילבערשטיין (קאסירער) מ. בוימייסטער. פערוואלטונג׳ס - מיטגלידער: מ. צימבאליסטא, מ. זוויקעלסקי, י. זיידמאן, י. רייך, מ. אייזמאן, ה. א. גאלדבלום.

די נייע פערוואלטונג האט זיך געשטעלט די אויפגאבע צו פערשטארקען די טהעטיגקייט פון „לינת הצדק" און אויפהויבען די אינסטיטוציע צו איהר געהעריגער הויך, זייענדיג אין דער האפנונג, אז די שכאדט וועט זיך הארים אברופען און אונטערשטיצען איהר בענייטע ארבייט לטובת א גרויסען טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג.

יודישער ספארט-קלוב „מכבי" געהט איבער אין קלאס „A".

ווי מיר הערען געוואהר, איז היינטיגע וואך אויף די אלגעמיינע פערזאמלונג פון פוטבאל-פערבאנד פון קעלצער קרייז, וואס איז פארגעקומען אין טשענסטאכאוו — בעשלאסען געווארען צו פערגרעסערען די צאהל קלובען פון ראדאמער באד-אקרענג אין קלאס „א" — פון 4 אויף 6 קלובען.

דערביי בלייבט „בר-כוכבא" און ס׳געהען אריין דער מייסטער און וויצע-מייסטער פון קלאס „ב".

צוליעב דעם וואס „מכבי" איז וויצע-מייסטער געהט אלזא „מכבי" אריבער אין קלאס „A".

אלס דעלעגאט קיין טשענסטאכאוו איז דעלעגירט געווארען מצד „מכבי" דער וויצע-פרעזעס ה׳ ברעסלער.

פון פערבאנד „מסדה" אין ראדאם.

פאריגען שבת איז פארגעקומען א בעריכט׳ס-פערזאמלונג פון די דעלעגאטען צום 1-ען „מסדה"-צוזאמענפאהר און צום 4-ען אלפוילישען ציוניסטען-רעוויזיאניסטען - צוזאמענפאהר. א בעריכט וועגען די ארבייטען. אויף דעם „מסדה"-קאנפערענץ גיבען אן די ח״ח: קליינמאן און ראזענבערג, וועלכע שטרייכען אונטער, אז מיט׳ן ערשטען צוזאמענפאהר פון „מסדה" אין פוילען, הויבט זיך אן א נייע עפאכע אין דער בעוועגונג און האפען, אז „מסדה" וועט פיהרען ווייטער אזא פראדוקטיווע ארבייט, ווי ביז איצט. א גענויען בעריכט פון דער רעוויזיאניסטען - קאנפערענץ גיט אב דער ח׳ פישמאן, וועלכער רעדט ברייט ארום די שטעלונג פון צוזאמענפאהר צו מסדה", ווי אויך די צוקינפטיגע ארבייט פאר דעם קרן „תל-חי", וועלכער האט זיך געשטעלט אלס אויפגאבע צו געבען דער יודישער יוגענד א שטאלצע נאציאנאלע און מיליטערישע ערציהונג. מיט „התקוה" איז די זעהר אינטערעסאנטע פערזאמלונג אין „מסדה"-לאקאל געשלאסען געווארען.

סקאלא-טעאטער אין ראדאם.

היינט פרייטאג טרעט אויף אין ראדאם אויף איין גאסטראל דאס בעריהמטע יודישע טעאטער פון ווארשאווער סקאלא, וואס איז בעקאנט אונטער׳ן פאפולערען נאמען „גיהנום".

דאס גיהנום-רעפערטואר בעשטעהט פון 25 שלאגער-נומערן, וועלכע נעמען געהאלדיג אויס צוליב דעם פלאמפייערדיגען שפיעלען פון די ארטיסטען, ווי אויך דער אקטועלער הומארפולער אינהאלט פון פראגראם, וועלכער ווילט דעם צושויער ביז לאכען מיט טרערען.

די נעמען פעפי ליפמאן, ראזא גאזעל און אנדערע אויסגערעכנטע זאגען שוין גענוג וועגען קינסטלערישען צוזאמענשטעל פון אנסאמבעל.

די „גיהנום"-פארשטעלונג האט אין ראדאם ארויסגערופען גרויס פעראינטערעסירונג, און, ווי מען הערט, פערנעמט זיך דער עולם צו בעזוכען די פארשטעלונג מאסענוויין.

זעלבסטמארד אויס ליבע.

אויף דער זשיטניא גאס האט היינטיגע וואך זיך פער׳סמ׳ט א בעוויסער יונגערמאן ש: די סבה פון זעלבסטמארד איז געווען א ענטוישטע ליבע. נאך עטליכע יאהר געהן מיט א מיידעל פון דער זעלבער גאס, אין וועלכער ער איז געווען שטארבליך פערליבט, האט איהם דאס מיידעל אוועקגעשטעלט, אגווארפענדיג זיין פארשלאג מיט איהם חתונה צו האבען. פון גרויס פערצווייפלונג האט ער אנשטאט דעם כוס פון ליבע אויסגעטרינקען סם.

דער ענטוישטער ליבהאבער איז אבער געווען „פשיטאמנע" און אויסגעטרינקען אזא דאזע, אז באלד ווי מ׳האט איהם געברענגט אין יודישען שפיטאל, האט מען איהם תיכף פון דארט אהיימגעשיקט א געזונטען.

קאנצערט - אווענד פון „השחר".

היינטיגען שבת ווערט אין די זאהלען פון סוחרים-פעראיין לובלינער 18 איינגעארדנעט א אווענד פון פערוויילונגען, טענץ און אנדערע סורפריזען פון דער היגער סימפאטישער ספארט-ארגאניזאציע „השחר". אויף דעם אווענד זענען פערבעטען די בעסטע ראדאמער יוגענד.

אלס גאספאדיניא איז בעשטימט געווארען פר״ל דארא ראזענבערג.

קעלצער אבטיילונג.

פון האנדווערקער-לעבען.

שבת דעם 1|18 איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון אלע מיטגלידער פון האנדווערקער-פעראיין מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג: 1) קאמוניקאטען פון די צענטראלע, 2) טעטיגקייט'ס בעריכט פון די האנדווערקער-קאמער, 3) בעוועגליכע לאנד-אינדוסטריע-אויסשטעלונג, 4) לינת-הצדק. ס'ווערט געליינט א קאמוניקאט פון די צענטראלע, אז אלע האנדווערקער, וועלכע ארבייטען מיט 1 מיטגליד פון זייער פאמיליע, אדער מיט א געהילף, זענען פריי פון אומזאץ שטייער לויט דעם § 8 פ. 5 פון געזעץ. אין צוזאמענהאנג מיט דעם דערמאנטען קאמוניקאט, ווערען די אויבען-דערמאנטע האנדווערקער אויפגעפאדערט זיך צו ווענדען אין ביורא פון האנדווערקער-פעראיין, וועגען נענויערע אינפארמאציעס.

דאס ווארט צום בעריכט, וועגען די טעטיגקייט פון די האנדווערקער-קאמער בעקומט ח. י. גוטמאן — מיטגליד פון די פערוואלטונג און די האנדווערקער-קאמער. ח גוטמאן הויבט אן זיין בעריכט מיט דעם ערשטען אריינקומען פון די אידען קיין פוילען. וועלכע האבען זיך פערנומען מיט האנדעל. איינציגווייז זענען די אידען געווארען פראדוקט-ווער. מיט דעם אריבערווארפען זיך צו האנדווערקעריי, וועלכע זענען שפעטער געווארען א שטארקע קאנקורענץ פאר די קריסטליכע האנדווערקער. די לעצטע האבען געזוכט מיטלען, ווי אזוי אונשעדליך צו מאכען דעם געפערליכען קאנקורענט. צו-הילף איז זיי געקומען דער קלער, וועלכע האט דעם קריסטליכען האנדווערקער ארגאניזירט אין צעכען, כדי דער יודישער האנדווערקער זאל נישט קאנען צוקומען צו די צעכען אין האבען די זעלבע פריווילעגיעס, וואס דער קריסטליכער האנדווערקער. אזוי איז דער יודישער האנדווערקער געשטאנען א לאנגע צייט איינזאם, ביז עס האט זיך בעוויזען די הערליכע פיגור פון אינזשיניער יאן קירשראט, וועלכער האט צוזאמענגענומען די פערשטויסענע און פעראיינזאמטע בעל-מלאכות און ארגאניזירט זיי אין די היינטיגע האנדווערקער-פעראיינען, וועלכע זענען היינט-צוטאג איינע פון די שטארקסטע און דיסציפלינירטע ארגאניזאציעס אין פוילען. אין דעם נייאויפגעלעבטען פוילען האבען די אלטע צעכען אויפסניי געהאלט בעקומען די זעלבע מאכט, וואס זיי האבען געהאט. די רעגירונג האט דאמאלס אויסגעארבייט אן אנקעטע און צושיקט צו אלע האנדווערקער-פעראיינען, די לעצטע זאלען זיך ארויסזאגען, אין וואסער ארט די צעכן זאלען געשאפען ווערען. אין א דאנק טאקע דעם, וואס די רעגירונג האט געטראפען א שטארק - ארגאניזירטע האנדווערקער-ארגאניזאציע, האט מען זיך געמוזט רעכענען מיט אונזער מיינונג. און דאס צעכען-געזעץ איז אויסגעארבייט געווארען אין א פיל מילדערענדען טאן ווי עס האבען געפאדערט די קריסטליכע האנדווערקער. דאס געזעץ איז פערעפענטליכט געווארען דעם 7-טען יוני 1927

Dz. U. R. P. № 53 poz. 468

און פון דעם טאג אן איז דאס געזעץ אריין אין קראפט. מיר האבען גערופען פערזאמלונגען! קאנפערענצען! מיר האבען געוועקט יעם בעל-מלאכה ער זאל זיך רעיעסטרירען, כדי ארויס צו בעקומען א האנדווערקער-קארטע. נישט אלע בעל-מלאכות האבען אבער געוואלט הערען אונזער רוף. יעצט, אז מען זעהט. אז א געזעץ איז נישט קיין געלעכטער אז א געזעץ דארף מען און מען מוז היטען. צי עס איז ניט, אדער שלעכט. אז די זעלבע האנדווערקער, וועלכע האבען זיך ביז יעצט נישט געוואלט רעיעסטרירען, זעהען אז די האנדווערקער-קאמער ארבייט אויס רעגולאמינען וועגען לערן-יונגען און געזעלען. און די האנדווערקער-קאמער וויל אויך אויסארבייטען א רעגולאמין, אז אויך אלטע מייסטער, וועלכע האבען נישט קיין דיפלאמען זאלען דארפען אפגעבען עקזאמענס. קומען שוין יא צולייפען די נישט רעיעסטרירטע האנדווערקער, און באלעגערען דעם פעראיין מען זאל זיי שוין ארויסנעמען האנדווערקער-קארטען. דאס זעלבע איז אויך מיט די געזעלען. דאס געזעץ זעהט פאר, אז ביי די האנדווערקער-קאמער ווערען געגרינדעט געזעלען-אפטיילונגען. מיר האבען זיך געווענדען צו די געזעלען. צו זיי זאלען גרינדען די דערמאנטע אפטיילונגען. מען וויל אבער נישט הערען דערפון. אין דער זעלבער צייט ארגאניזירען זיך די קריסטליכע געזעלען. מיר פעושטעהן, אז דער איינצעלנער געזעל וואלט געוואלט. אז די פראגע זאל רעגולירט ווערען ווי געהעריג, כדי ווען דער זעלבער וועט וועלען ארויסבעקומען א מייסטער-בריף זאל עס איהם אנקומען גרינגער. ליידער געפונען זיך ביי די פראפעסיאנעלע פעראיינען פערזאנען, וועלכע ווילען די זאך פערטושען. און דער ענטפער פון די פערזאנען איז: „מיר" זענען געגען דעם געזעץ, דער „בונד" אין ווארשא איז אויך נעווען געגען דעם געזעץ, און זיי האבען אגיטירט צווישען די חאלופיקעס, אז זיי זאלען זיך נישט רעיעסטרירען. סוף כל סוף האבען די חאלופניקעס איינגעזעהען דעם טעות, מיט דעם זעלבען ווענדען מיר זיך צו די געזעלען, ווייל זיי וועלען ליידען דערפון. מיר מוזען זיך עפענען אוונט-קורסען פאר די לערן יונגלעך. אין דעם בודזשעט פון די האנדווערקער-קאמער אויף דעם יאהר 1930 געפונט זיך א סומע פון 50.000 זל. פאר שולען. מיר מוזען זיך עפענען די קורסען ווי מיר וועלען קאנען בעקומען א געהעריגע סובסידיע. די ארבייט אין די פערוואלטונג פון די האנדווערקער קאמער איז זעהר א שווערע. מיר זענען נישט מעהר פערטרעטען ווי 2 אידען אין 3 קריסטען און צווישען זיי געפינט זיך איין פערטרעטער און דער איז פון ראדאם דער חער באלצער, וועלכער אנערקענט לגמרי נישט קיין אידישען בעל-מלאכה. נאך א שווערען קאמף איז קוים געלונגען, אז אין די עקזאמינאציאנס-קאמיסיעס זאלען זיין פערטרעטען צו צוויי אידען פון יעדען צעך. דער קאמף איז א שווערער, אבער דאך האפען מיר. אז מיר וועלען ארויס מיט נצחון.

דער שרייבער פון די שורות רעפערירט די פראגע וועגען די באוועגליכע אויסשטעלונג וואס דארף פארקומען דעם 10-טען מערץ אין קעלץ פון דער גאנצער וואיעוואודסטווא. אלע האנדווערקער ווערען אויפגעפאדערט זיך צו צוגרייטען. כדי צו קאנען אנטייל נעמען אין דער אויסשטעלונג. צום סוף פון דער פערזאמלונג ווערען אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציעס:

1) אויסהערענדיג א טיילווייזען בעריכט פון ח. י. גוטמא וועגען די טעטיגקייט אין האנדווערקער-קאמער, און וועלענדיג זיך גענוי בעקענען מיט ווייטערע ארבייט, ווי אויך מיט די אנגענומענע רעגולאמינען. פאדערט די אלגעמיינע פערזאמלונג אויף די פערוואלטונג פון האנדווערקער - פעראיין איינצוארדנען יעדע צוויי וואכען אזעלכע פערזאמלונגען.

2) נעמענדיג אין אכט די יעצטיגע לאגע פון די לערן-יונגלעך, אז זיי האבען נישט קיין שום שול-צוגרייטונג, ווי אויך די יעניגע, וועלכע ווילען זיך יעצט אנהויבען לערנען א פאך האבען נישט די מעגליכקייט, צוליב מאנגעל אין שולען, ווי אויך פאר די יעניגע, וואס ווילען אריינטרעטען אין א פאך-שולע, פאדערט די אלגעמיינע פערזאמלונג אויף די דאטמענער פון די אידישע גמינע נישט צו לאזען אבשטימען דעם בודזשעט פאר דעם יאהר 1930, ביז עס וועט נישט פערזיכערט ווערען א סומע צו עפענען א האנדווערקער-שולע.

וועגען לינת-הצדק

אויפהערענדיג די בעריכטען פון אונזערע חברים וועגען דער געשעפענער לאגע אין לינת-הצדק. ווי אויך דעם רעפעראט פון ח. ש. סטראוושינסקי, בעשליסט די אלגעמיינע פערזאמלונג, אז ביים לינת-הצדק מוז הייעער געשאפען ווערען א בעזאנדער אמבולאטאריום. און אויב די קעלצער אידישע דאקטוירים וועלען נישט איינגעהן דערויף, זאל מען ברענגען אזעלכע פון דער פרעמד.

ש. סטראחטשינסקי

קעלץ.

א פאטעפאן אויף צו זאגען און צו זינגען.

א געוויסער וואלף אייכענטאל האט געקויפט ביי דער פירמע „פאושיטעק" א נייעם פאטעפאהן פאר 190 זל.

אין דער היים, וואו ער האט דעם אינסטרומענט אנגעדרעהט האט זיך דעם ה' אייכענטאל אויסגעדאכטען, אז דער פאטעפאהן איז נישט אזוי ניי, נאר אביסעל שוין אבגענוצט. דער אונבערוהיגטער מעלאמאן חושד-זייענדיג דעם אייגענטימער פון דער פירמע ת' זילבערמאן, אז ער האט איהם פערטוישט דעם פאטעפאהן, האט וועגען דעם געמאלדען דער פאליציי.

דער סוחר ווארפט אבער קאטעגאריש אב יעדען חשד פון בעגעהן וועלכען ס'איז מיסברויך. די פאליציי וועט קלאר מאכען, ווער פון זיי ביידע איז גערעכט.

די אונצופרידענע צדדים האבען דערווייל א ראנק דעם פאטעפאהן צו זאגען און צו זינגען.

Teatr „Rozmaitości" | W niedzielę 2 lutego o godz. 8.30 wiecz.

Raz gościnnie wystąpi w otoczeniu własnego zespołu

Wielka artystka teatru Narodowego **IRENA SOLSKA**

oraz artyści teatrów Polskiego i „Małego" w Warszawie

R. Łaciński, Al. Maniecki

w znakomitej 5-cio aktowej sztuce

KAROLA SCHÖNHERRA

D J A B L I C A

Bilety sprzedaje Hurtownia Tytoniowa p. Tomanka, ul. Żeromskiego 40.

Poszukuje się pokoju Odzielne wejście lub bez — OD ZARAZ —

Zgłoszenia do Redakcji R. L.

פלימטשע קרישטאל יעקב קראקאווסקי

קצלין

פערלאַנט

דינסטאג 21/1 1930.

פערבאנד פון ציוניסטען-רעוויזיאָניסטען „מסדה" אין ראדאם.

שבת דעם 1/II 6 אווענד וועט אין אייגענעם לאָקאל (רינעק 17)

האלטען א רעפעראט ח' אינזש. מענדעל ראָזענבערג א. ד. ט.

„די שטורירענדע יוגענד פון מזרח אין מערב און דער ציוניזם".

— — איינגאַנג פאר אַלע! — —

אַ אינקאַסענט אַקוויזיטאָר

צו אַ גאַנגבאַר אַרטיקעל

ווערט געזוכט

נאָר ענערגישע קראַפט

ווערט געפאָדערט.

אָפּפערטען אין אדמינ.

אונטער „אינקאַסענט"

Buchalter-bilansista,

korespondent z długoletnią — praktyką —

poszukuje posady na godzinę, lub na kilka godzin dziennie.

Zgłoszenia proszę skierować pod adresem do Buchaltera

w Kielcach skrzynka poczt. 42

Kino „CORSO" Teatr.

פון מאָנטאַג דעם 3טען פעברואר 1930

ווערט דעמאָנסטרירט ווערען איינער פון די שענסטע בילדער

פון היינטיגען סעזאָהן א. ג.

KSIĘŻNA TARAKANOWA

דאס בילד ווייזט אונז ווי אַ ווינדערליך שיינע

ציגיינערין, וועלכע האָט זיך איינגעליעבט דעם פאוואָריט

פון די קעניגין קאַטערינאַ.

די אויסערגעוועהנליכער אויסשטאַטונג,

רייכער אינהאַלט

האַלטען דעם צושויער אין דער גרעסטער שפאַנונג

און לויט איבער דעם שטאַרקסטען אינהאַלט.

אַלע קינאָ-בעזוכערס

געהען מיטוואָך

אין קינאָ

„קאָרסאָ".

Biuro buchalterji, korespondencji i podań

„V I T A"

RADOM, ul. ŻEROMSKIEGO 5, tel. 66.

ZAŁATWIA:

Buchalterję i korespondencję handlową, sprawy podatkowe, rekursy do wszystkich urzędów państwowych i administracyjnych.

Windykacje weksli zaprotestowanych

na całą Rzeczpospolitę Polską.

דאס איבערנעמען בירא איז טעטיג פון 1 פעברואר 1930.

Kino „ŚWIT" Teatr

Od dnia 27 stycznia i dni następnych

ANNA KARENINA

w rolach głównych: Greta Garbo i John Gilbert

Nad program dwie świetne farsy amerykańskie.

Kino ODEON Teatr

Od poniedziałku dn. 27 stycznia

D I A N A

w roli której występuje szatańsko - piękna

O L G A

C Z E C H O W A

Kino NOWE CZARY Teatr

Dziś i dni następnych

Pod pręgierzem hańby.

w roli gł. VILMA BANKI i inn.

Ulubieniec kobiet Harry Liedtkie i Hr. AGNES ESTERHAZY

w filmie p. t.

Jak rozkosznie jest całowanie..

Kino CORSO Teatr

Dziś i dni następnych

MIŁOSNY SZEPT NOCY...

z Lili Dagover i Janem Stüwe.

Drugi film **Wir życia**

Redaktor Ch. M. Hers

Drukarnia Wyd. „Radomer-Kielcer Leben" Radom, Szwarlikowska 20.